

KLYS FÖRSLAG TILL REGIONALT KRISPAKET FÖR KULTUREN

KLYS utgör en samlad röst för Sveriges yrkesverksamma kulturskapare och företrädare genom våra 14 medlemsorganisationer nästan 30 000 konstnärligt verksamma i hela landet inom områdena bild/form, litteratur, journalistik, scen/film och musik.

KLYS har förståelse för den svåra situation som landets regioner nu befinner sig i med anledning av coronapandemin och att stora resurser i dagsläget måste läggas på vård, omsorg och andra nödvändiga samhällsinsatser. Men en av de sektorer som drabbats hårdast av krisen och som också kräver särskild hänsyn är kultursektorn, som i stor utsträckning är helt beroende av publika arrangemang och biljettintäkter, och som nästan uteslutande består av frilansare och småföretagare utan socialt skyddsnet.

Det är KLYS yrkesgrupper som skapar den konst och kultur som utgör ett samhälles själ och identitet. Inte minst i dessa coronatider blir det tydligt hur mycket musiken, filmen, scenkonsten, bildkonsten, litteraturen och journalistiken betyder i människors liv. Därför är det viktigt att regionerna också värnar om kulturlivets fortsatta förutsättningar i denna tid.

KLYS har kartlagt hur landets yrkesverksamma kulturskapare inom olika konstområden drabbas av coronakrisen och konsekvenserna är förödande för många. Ett förslag till nationellt krispaket för kulturen har lämnats av KLYS till regeringen, med åtgärder som bör genomföras på statlig nivå för att kompensera yrkesverksamma kulturskapare för inkomstbortfall och säkerställa ett rikt och dynamiskt kulturliv i Sverige även i framtiden.

Men ansvaret för konstens och kulturens fortlevnad och finansiering vilar tungt även på landets regioner och kommuner. KLYS har därför genomfört en enkät till regionala kulturförvaltningar och kulturskapare runt om i landet och utifrån svaren sammanställt detta **förslag till regionalt krispaket för kulturen**, som innehåller en rad åtgärder som ni i regionerna bör vidta för att avhjälpa de negativa konsekvenserna för kulturen och kulturskaparna med anledning av nuvarande kris.

Det absolut mest prioriterade på kort sikt är att **snabbt kompensera yrkesverksamma kulturskapare för det stora inkomstbortfall som de nu drabbas av** p. g. a. alla avbokningar och inställda jobb. Om det inte sker kommer många av dessa personer att gå i konkurs och hamna i akut behov av försörjningsstöd, vilket dels belastar samhället ekonomiskt och administrativt, dels får långsiktiga skadeverkningar på regional kulturell infrastruktur när besöksnäringar och kulturinstitutioner efter coronakrisen får kompetensbrist p. g. a. att yrkesverksamma kulturskapare blivit tvingade att lämna kultursektorn

Utbetalningen av regeringens krismedel på 500 miljoner för fördelning till bl a enskilda kulturskapare via myndigheter dröjer och är inte tillräckliga. Lättnaderna i arbetslöshetsförsäkringen och i skattesystemet hjälper inte heller alla frilansande och egenföretagande kulturskapare ekonomiskt. **Det behövs därför kraftfulla åtgärder som kan mildra de negativa effekterna för kulturskapare också på den regionala nivån.**

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Sveriges Författarförbund, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Sveriges Läromedelsförfattares Förbund, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Federationen Svenska Musiker, Teaterförbundet för scen och film, Svenska Regissörsföreningen, Oberoende Filmares Förbund, Unionen, fackklubben vid SR, SVT och UR

PRIORITERADE ÅTGÄRDER INOM RAMEN FÖR REGIONAL KULTURPOLITIK

FULLFÖLJ AVTAL

- **Fullfölj alla avtal med kulturskapare**, som innan coronakrisen anlåtats av regionen och se till att de får ersättning, arvode eller lön för uppdraget, även om uppdraget inte går att genomföra.

Enligt rapporter till KLYS förekommer det att avtal bryts p. g. a corona-krisen och att uppdragsgivare inte vill betala avtalad ersättning.

DRA NED PÅ HYRESKOSTNADER

- **Inför lättnader i hyreskostnader för kulturlokaler i regionen**, t ex teaterlokaler, ateljéer, replokaler, biografier m m genom hyresfrihet, hyresreduktion eller anstånd med hyran. Detta gäller i första hand offentligt ägda fastighetsbolag och i vart fall de lokaler som hyrs av s k “utsatta branscher”, där kultursektorn ingår.

Hyreskostnaden är ofta en av de största utgifterna för enskilda kulturskapare och mindre kulturaktörer, varför hjälp med denna utgift utgör en effektiv åtgärd när det gäller att möjliggöra för kulturaktörerna att upprätthålla sina verksamheter under coronakrisen.

UTÖKA KULTURSTÖD/TILLSÄTT KRISMEDEL

- **Tillför särskilda regionala krismedel som kulturskapare inom alla konstområden kan ansöka om**, p g a inkomstbortfall till följd av avbokningar/inställda uppdrag och för uteblivna kommande uppdrag till följd av coronakrisen, under en övergångsperiod. Medlen kan utges som t. ex stipendier, bidrag eller projektstöd. Viktigt att information om detta stöd når ut brett till yrkesverksamma kulturskapare i respektive region.

Åtgärden ska ses som ett komplement till de statliga åtgärder som genomförs för att kompensera kulturskaparna ekonomiskt till följd av coronakrisen, men som inte kommer att räcka till alla, varför regionala insatser också behövs.

- **Tillför extra krismedel till regionala kulturinstitutioner med publik verksamhet och till regionala arrangörer av kulturevenemang** inom samtliga konstområden i syfte att de ska kunna hålla avtal och betala ut arvoden, ersättningar och löner till medverkande kulturskapare, men också för att täcka andra kostnader som uppstår till följd av coronakrisen, för att inte den kulturella infrastrukturen ska slås ut i regionen. Ge subvention också till icke genomförd verksamhet.

- **Förstärk resurser inom filmområdet** för att avhjälpa negativa effekter av inställda produktioner och visningar i regionen. Detta gäller inte minst till filminspelningar, filmfestivaler och oberoende biografier.

ANPASSA REDAN EXISTERANDE STÖD

- **Skapa flexibilitet i den regionala bidragsgivningen**, så att regionerna kan agera skyndsamt och göra kompletteringar, omfördelningar och anpassningar av bidragen. Kräv inte tillbaka utbetalade stöd till kulturlivet för 2020, även om verksamhet/projekt inte har kunnat genomföras p. g. a coronakrisen, och möjliggör för mottagare av stöd att kunna skjuta verksamhet och projekt framåt i tiden.

De regioner som årligen utger stipendier till kulturskapare bör om möjligt **tidigarelägga utdelningarna** och i den mån de utgör stora belopp, omfördela dem och dela ut dem till fler, i syfte att kompensera för inkomstbortfall för de kulturskapare i regionen som behöver det. Detta får dock inte strukturellt påverka stödgivningen inför framtiden.

FÖRSTÄRK KULTURLIVETS INFRASTRUKTUR

- **Tillför extra medel för att förstärka centrumbildningarna, om sådana finns i regionen.** Dessa representerar idag 11 000 frilansare inom alla konstområden i landet. Centrumbildningarna kan då ställa om sin förmedlingsverksamhet till rådgivning till enskilda kulturskapare och arrangörer samt ge råd om och utveckla digitala arbetssätt och därmed så fort som möjligt erbjuda skolor och andra i samhället tillgång till kultur under de närmaste månaderna. Inte minst för grundskolan och gymnasiet, som nu avbokar i stort sett alla kulturaktiviteter, kan detta få stort värde.
- **Tillför extra medel till konstnärliga kollektivverkstäder (KKV), resurscentra för konst och inkubatorer/residens**, som fyller viktiga funktioner för kulturskapare när det gäller produktionsplatser, kompetensutveckling, rådgivning m.m. Dessa utgör omistliga delar i den kulturella infrastrukturen för kulturskapare, inte minst under coronakrisen.

INFÖR STIMULANSÅTGÄRDER GENOM UPPDRAG OCH INKÖP

- Skapa/erbjud nya kulturarbeten/-uppdrag regionalt genom att **ge kulturskapare i uppdrag att dokumentera, spegla och gestalta coronakrisen**
- **Förstärk resurserna till inköp av bild- och formkonst av konstnärer i regionen.** Detta stimulerar inte bara konstnärerna själva i närtid, utan stimulerar även lokala underleverantörer och den kulturella och kreativa sektorn (KKN) i regioner och kommuner.
- **Säkerställ att infrastruktursatsningar tillämpar 1%-regeln**

När kulturskapare anlitas **erbjud anställning istället för uppdrag på faktura** om kulturskapare önskar det, så att de som förklarat sin enskilda firma vilande kan få a-kassa mellan uppdragen i enlighet med regeringens tillfälliga utvidgning av den möjligheten.

I övrigt vill KLYS påminna om att yrkesverksamma kulturskapare som anlitas och deltar vid offentligt arrangerade/finansierade digitala kulturhändelser och -sändningar av olika slag alltid – oavsett coronakrisen - **ska ersättas enligt gällande rätt** (upphovsrättslagen m.m), **gällande avtal** (t. ex kollektivavtal) **och kulturskaparorganisationernas arvodesrekommendationer** (KLYS m. fl).

För KLYS

Marika B Lagercrantz
Ordförande KLYS

Ulrica Källén
Verksamhetsledare KLYS